

DÜŞÜNCENİN VE BİLGİNİN EVRİMİ

DÜŞÜNCENİN EVRİMİ

1-) Tepkisel Düşünenler:

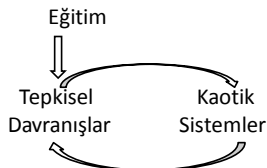
Düşüncenin ilk evrimi tepkiseldir. Etkiye tepki gösterilir. Bu tip insanların özellikleri:

- Anlık yaşarlar. Pek düşünmezler.
- Ağırlıklı olarak duygu ve tepki ile yaşarlar.
- Amaçları egolarını büyütmektir. Pasif birini görünce alay ederler. Kendilerinden farklı birini görünce onu ezmeye çalışırlar v.s. Çeşitliliğe tahammülleri yoktur.

Tepkisel düşünen insanlar KAOS (KARGAŞA) yaratmaya müsaittirler.

Bu tip insanların oluşturduğu sistemler, günü birlik çözümlerle idare edilir. Sonuçta;
SORUNLAR DAHA DA BÜYÜR.

Sistem kaotikleştikçe, insan davranışları tepkiselleşir ve bir döngü halini alır.

2-) Stratejik Düşünenler:

Duygularla değil, mantıkla hareket ederler.

- Stratejik düşünenler, dışardan tepki geldiğinde seçeneklerine hızlıca bakar ve birini veya peşpeşe birkaçını seçerler.
- Niyetlerine bağlıdır. Kendi çıkarlarını maksimize ederler. NİYETLERİ KÖTÜ İSE, tepkisele göre daha tehlikelidirler.
- Bunların asıl amaçları **TEPKİSELLERİ YÖNETMEKTİR**. Bunun sonucunda;
  - Yöneten Sınıf
  - Yönetilen Sınıf
 } ortaya çıkar.

- Stratejik düşünenler, dışardan bir tepki geldiğinde, seçeneklerine hızlıca bakar ve birini seçer. Bu seçenek uygulanmadığında, yeni duruma göre bir daha stratejik plan yaparlar ve buradan tekrar bir seçenek seçer. Sonuca ulaşınca kadar bu böyle devam eder.

STRATEJİK DÜŞÜNCE SONUCU DÜZEN ORTAYA ÇIKAR.

STRATEJİK İNSANLARIN TEMEL SORUSU:

NE YAPARSAM NE OLUR???

Ancak stratejik düşünmek kısa vadelidir. Sistemi kuranlar genellikle kendi çıkarlarını ön planda tuttıkları için sistem daha da sorunlu hale gelmektedir. Sonuçta sistem kaotikleşir.

Dünya küreselleştikçe sistem kaotikleşmektedir.

Kaotik sistemlerde stratejik düşünce de işe yaramaz.

Kaotik sistemlerde kaos-tepki döngüsü olmakta ve bir düzen kurulabilmesi için bu döngünün kırılması en azından dengeye getirilmesi gerekmektedir.

3-) Sistemik Düşünce:

Sistem optimizasyon üzerine kuruludur ve uzun vadelidir.

- Sistemik düşünenler doğruya odaklıdır.
- Sistem bütün üzerinden hareket ettiği için bütüne odaklıdır. Olaya sistemik bakılmadığı zaman ise sistem bozulmaktadır.

Sonuçta sistemik düşünce düzlemde (+)'da **MUTLULUK** alanına karşı gelmektedir.

DOĞA SİSTEMİK OLARAK ÇALIŞMAKTADIR. İNSANLAR SİSTEMİK OLARAK DÜŞÜNMEYİ ZAMAN SİSTEM ÇÖKMEKTEDİR.

4-) Bilgesel Düşünce:

Sezgiselliğe dayanır. Yaratıcılıkla ruhsallığın birleştiği yerdir.

- Karmaşık düzensiz yapılarda sistemik düşünce yetmediğinde, sezgisel düşünülmetedir. Birkaç kriter çok iyi öğrenilerek, karmaşık sistemler çözülmektedir.

Bu tip insanların sayısı çok azdır.

Bilgelige Götüren Etkenler:

- ✓ Biz olma duygu ve düşüncesi
- ✓ Dindarlık kimliği
- ✓ Ustalık kimliği
- ✓ Sanat kimliği
- ✓ Bilim kimliği
- ✓ Felsefe kimliği

Bilge kişi hayatı yaşaya yaşaya öğrenir. Bilgelik, yaşadıklarından ders almayla ders çıkarmayla ilgilidir ve bunun sonucunda hayatı birkaç kritere indirgemekle ilgilidir.

Düşünce Kalıpları

Bazı insanlar;

- Güç düşünce kalıbıyla
- Başarı düşünce kalıbıyla
- Popülerlik düşünce kalıbıyla hareket ederler.

Güç kalıbıyla hareket edenler egolarıyla hareket ederler. Narsizme savrulurlar.

❑ Başarıyla hareket edenler, yetenekleri ile hareket ederler. “Ne yapılabilir? Nasıl yapılabilir? Limitler nasıl aşılabılır?” diye bakarlar. Batı dünyasının düşünce kalıbı **BAŞARIYA** endekslidir. “Bir şey daha iyi, daha efektif nasıl yapılır?” batı insanın düşünce kalıbıdır. Bu tip insanlar bir işte başarı sağladıkça egoları tatmin olur. Başarısızlıkta ise çöküntüye uğrarlar.

❑ Doğu ülkeri ise güç düşünce kalıbına endekslidir. Güç ile hareket edenler aslında **ÖZGÜVENSİZ** insanlardır. Amaçları sadece başka insanları kontrol etmek ve egolarını şişirmektir. Güç kalıbındaki insanlar, mevkisini, makamını kullanarak, kaba kuvvet ile kendilerini göstermek isterler. Bu düşüncenin sonucu yoktur. Stresi beraberinde getirir. Sürekli tehdit algısına sahiptirler.

❑ Popüler düşünce kalıplı, sosyal ilişkilere önem verirler. Popülerliklerini yitirdiklerinde, çöküntüye uğrarlar. Pek çok şarkıcının intihar etmeleri bu duruma örnektir.

Olması gereken BAŞARI düşünce kalıbıyla yaşamaktır.

❑ Bütün düşünce kalıpları SAYGI ihtiyacından kaynaklıdır.

SAYGI İHTİYACI, EĞER KENDİNE SAYGIYA DÖNÜŞÜYORSA, SAĞLIKLI DIR.

BİLGİNİN EVRİMİ

1-) Bilgiyi Ezberlemek:

İlkel toplumlarda bilgi ezbere dayalıdır. Bu topluluklarda bir “**BİLEN KİŞİ**” vardır. Bu kişi yaşlı ve hayat tecrübesi olan bir kişidir. Bilen kişi bildiklerini daha genç ve uygun gördüğü kişi ya da kişilere aktarır.

2-) Bilgi ile Yorum Yapmak:

Stratejik düşününler bunu yapıyor. Bilgileri ile neden-sonuç ilişkisini kurup, bunu kendi faydalarına kullanıyorlar.

3-) Bilgiye Ulaşmayı Bilmek:

Bu tip insanlar araştırmacı ve uygulamacı insanlardır. Bilim adamları, araştırma geliştirmede çalışanlar v.s.

Bu insanlar sorgulayarak ve de irdeleyerek bilgiye ulaşırlar.

4-) Bilginin Kalitesini Anlayabilmek:

Bilgi kirliliği olan bir ortamda kaliteli bilginin nerede olduğunu bilmek. Büyük resmi veren bilgiyi bulmak ve uygulayabilmek ile ilgilidir. Bilgi kalitesi de liyakat sahibi olmakla ilgilidir.

5-) Bilgiyi Üretmek:

Yeni buluşlar, teoriler üretmektir.

E Ğ İ T İ M ve Ö Ğ R E T İ M

Varoluşun sorgulanması anlaşılması ve anlamlandırılması için geliştirilebilen yöntemli ve programlı süreçlerdir.

YAŞAMSAL DÜRTÜLER ve SORGULAMANIN DOĞUŞU

- Yaşam insana bir kereliğine verilen çok değerli ve ayrıcalıklı bir haktır.
- İnsan varlığını sürdürmek ve onu koruyabilmek için dener, meraklanır, uğraşır ve savaşır.
- Onu nasıl kullanacağını büyük ölçüde kendisinin de şekillendirilebileceğini öğrenir.
- Geliştikçe yaşamını anlamlandırmaya çalışır. Varoluşu sorgulamaya başlar. Bilimle, sanatla, sporla buluşur.
- Rahata, konfora ve keyfe olan doyumsuz özlemi onun güvenilir ve kullanılabilir değerleri hızla üretebilmesini sağlar.

YAŞAMIMIZDAKİ EĞİTİMCİLER

- Anneler
- Babalar
- Öğretmenler
- Lider/Yöneticiler

Bizim seçimimizden bağımsız olarak karşımıza çıkan bu eğitimciler yaşamımızın en önemli aşamalarında düşünce gücü, yaratıcılık, duygusal zeka, konuşma gibi kişisel gelişim konularında bize şekil verenlerdir. Biz olmamızda en büyük rolü oynamışlardır. Ancak bu eğitimciler bizi gerektiği gibi eğitebildiler mi? Yanıt ister evet ister hayır olsun, onlar aldıklarını verdiler, yeterli olamadıysa suçu onlara yükleyemeyiz, çünkü verdikleri aldıklarıydı. Onlar öğrendiklerini en doğru şekilde vermeye çalıştılar.

Ancak verilenler yeterli miydi?

Eğer verilenlerin yetersiz olduğunu düşünüyorsanız, **SİZ BAŞARILI BİR EĞİTİMCİ OLUN.**

Kendini geliştirme özelliğine sahip insanın kendini geliştirme şansı vardır. **İnsan kendi kendini de eğitir.** Kendinizi eğitim konusunda yetersiz görüyorsanız bu sizin suçunuzdur.

Eğitim bilinçtir ve eğitim çok ciddi bir iştir. Her şeyden önce eğitimcilerin eğitimi olmaları gerekir. Eğitim eksikliği hissedilen toplumlarda eğitimci eksikliği vardır, eğitimci yoksa eğitim de yoktur.

Nasıl Bir Eğitim Olmalı?

Eğitim insan olmakla ilgilidir. **Nasıl bir eğitim olmalı sorusu nasıl insan olmalı sorusuyla alakalıdır. Ancak eğitimle insanların ön yargılarını, alışkanlıklarını, ufuklarını, düşünce şeklini, yaşama bakışını kısacası yaşam tarzını değiştirebilirsiniz ya da yön verebilirsiniz.**

- Aile içi eğitim, eğitimlerin alt yapısıdır, temelidir. Eğitimde en büyük sorumluluk ailenindir. Devlet en büyük ailedir.
- İnsanın en önemli özelliği olan kişilik gelişimi aile içi eğitim ile kazanılır. **Yaşama bakış, yaşamı sevmek, insanlara gereken değeri vermek, toplum bilinci, yaratıcı olmak, başarılı iletişim kurmak, dürüst olmak, çalışkan olmak, üretken olmak, özgüvenli olmak ve daha birçok şey aile içi eğitimle kazanılır.**

- Öğrenmek merak etmek ve istemekle başlar. İnsanlar çoğu kez anlatılanları kendilerini ilgilendirmediklerini zannettikleri için eğitimlerden sıkılırlar.
- İnsan, yaşamın eğitim olduğunun bilincinde olmadıkça eğitime gereken özeni göstermez, oysa eğitim bilincinin olduğu insan öğrenerek hem öğrendiklerinden hem de yaşamdan keyif alır.
- Çocuklar konuşmaya başladıklarında hep soru sorarlar. Çünkü öğrenmek isterler. Öğrenmek aslında içgüdüsel bir davranıştır. Öğrenme isteği bilinci olduğu zaman gerçek eğitim başlar.
- Eğitim yaşamla başlar, yaşam sona erdiğinde biter. **Çünkü bilginin sınırı yoktur, her ne durumda olursanız olun mutlaka öğreneceğiniz birçok şey vardır.**

- Bir iş yerinde başarıda zorlanılıyorsa, hemen eğitim eksikliği dikkati çeker. Başarılı bir organizasyona baktığınızda, içinde eğitimin önemli bir yeri olduğunu görürsünüz.
- **Eğitim sadece aldıklarınız olmamalıdır, eğitim aldığınız bilgilere, sizin de bir şeyler katmanız gerekir. Çünkü her insan ayrı bir yetenektir, birinin düşündüklerine bir başkası mutlaka farklı şeyler katmalıdır.** Belli bir entelektüel birikimi olan insanlar aldıkları eğitimin **EN AZ İKİ KATI** kendini eğiten insanlardır.
- İnsanda mutlaka sorumluluk bilinci olmalıdır ve bu bilinci çevrenize; hele ki, lider bir yönetici iseniz ekibinize aşılamalısınız.

- Eğer bir lider yönetici olarak egolarınız ön planda ise, işinize zarar verirsiniz, insanlara zarar verirsiniz, kendinize zarar verirsiniz.
- **EĞİTİMİN TEMEL AMACI, İNSANLARIN İÇİNDEKİ CEVHERİ ÇIKARTMAK, KULLANDIRMAK, ÇALIŞTIRMAK VE BU DOĞRULTUDA İNSANLARI YÖNLENDİRMEK OLMALIDIR.**

Doğru Eğitim Nasıl Olmalı?

Bir eğitimde sorulması gereken sorular:

- ✓ Bana faydası ne?
- ✓ Ne?
- ✓ Nasıl?
- ✓ Niçin?

Bir eğitim sistemi yukarıdaki soruların hepsini kapsamalıdır.

Bana faydası ne sorusu MOTİVASYON için gereklidir.

Ne sorusu bilginin ne olduğunu bilmek için gereklidir.

Niçin sorusu Neden-Sonuç ilişkisini kurmak için gereklidir.

Nasıl sorusu uygulamadaki faydaları için gereklidir.

Sadece NE sorusuna cevap veren bir eğitim sistemi ezberciliğe dayalı demektir.

Bu dört soruya cevap veren eğitim sistemlerinde insanlar, düşünen, sorgulayan, irdeleyen bir şekilde yetişir.

Doğru Bir Eğitimin Kapsaması Gereken

Hususlar:

- Bütüncül ve senteze dayalı
- Pozitif, moral verici ve motive edici
- Özgürlükçe, eşitlikçi, bireysel farklılıkları gözetken ve değerlendiren
- Bireyin yaratıcılık ve hayal gücünü geliştiren
- Bireyin kendini tanımasını sağlayan
- Kùltürler arası ve uluslar arası disiplini öğreten
- Zaman ve mekan kısıtlamasından arınmış, değişim esnekliğine sahip

Doğru Bir Eğitimin Kapsaması Gereken

Hususlar:

- Yenilikçi ve özgün olmayı öğretebilen
- İnteraktif ve katılımcılığı teşvik eden
- Özgür düşünen, bağımsız karar verebilen, yenilikçi, özgüven sahibi, barışçı bireyler yetiştirmeyi hedefleyen
- İnsan odaklı ve sevgi merkezli olmayı öğreten
- Bilim, sanat, teknoloji üretebilen
- Dayanısmaya dayalı, yaratıcılığı teşvik eden
- Etik değerleri vurgulayan
- Derinlemesine düşündüren, sorgulatan, merak ettiren
- Araştırmayı bilgi toplamayı teşvik ettiren, vizyon sahibi olmayı hedefleyen

Doğru Bir Eğitimin Kapsaması Gereken

Hususlar:

- Farklılıkları buluşturucu, dengeleyici ve bunu zenginliğe dönüştürücü
- Gelenekle geleceği buluşturan
- Ulusal bilinci ve kültürü geliştirici
- Renkli ve eğlenceli
- Öğrenciyi güçlendirici, yetkilendiren, aktif hale getiren
- Sosyal sorumluluğu geliştiren
- Yaşam boyu öğrenme bilincini oluşturan
- Kişisel gelişimi destekleyen, aynı zamanda tevazuyu geliştiren

Gelişmenin temelinde;

Eğitimde ezbercilikten, tekdüzelikten
ve hantallıktan kurtulmak yatar.